

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א.פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ.נ' א.פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ.נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א.פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

התובעת והנתבעת:

ו.א.פ.

על-ידי ב"כ עו"ד (ד"ר) שרון פרילינג

נגד

פ.פ.

על-ידי ב"כ עו"ד אורלי לוי-ברון

הנתבע והתובע:

פסק דין

ההליכים

1
2
3
4 1. שלושה הליכים לפניי: האחד (תלה"מ 30225-07-17 ותלה"מ 30276-07-17), עניינם בתובענות
5 לביטול הסכם ממון אשר נערך בין הצדדים, אושר ביום 13.01.2013 וכנובע מכך תובענה
6 לעניין איזון משאבי הצדדים. השני (תלה"מ 17916-06-17), עניינו בשאלת משמורת ילדי
7 הצדדים, כבני ... שנים ובן ... שנים, השלישי (תלה"מ 14076-09-17), עניינו במזונות האם
8 והקטינים.
9

10 2. ליבת הסכסוך מצויה ברצונה של האם לבטל את הסכם הממון שקיבל תוקף של פסק דין,
11 ולשם כך טענה היא "מן היקב ומן הגורן", מחוסר גמירות דעת ועד חוזה למראית עין, מעושק
12 ותרמית ועד חוסר הבנה והאזנה במעמד האישור. בנושא זה נתחיל.
13

היש לבטל את הסכם הממון

טענות התובעת, בתמצית

14
15
16 3. ההסכם היה למראית עין בלבד, לצורך מיסוי ב... ובכך "הודה" גם הנתבע אגב טיפול זוגי;
17 הצדדים לא התכוונו להסכם ממון מלא במובנו הרגיל.
18

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 4. ההסכם בלתי הוגן באופן קיצוני, נחתם מבלי שטיטול התובעת ייעוץ חיצוני, היא אינה אלא
2 אישה קטנה וחסרת ניסיון למול איש העולם הגדול.
- 3 5. ההסכם מקפח לרעה, שלא נועד אלא למראית עין בכך שלא היתה סיבה כי התובעת תוותר
4 "כמעט על כל זכויותיה".
5
- 6 6. לראיה כי הצדדים לא התכוונו לתחולה מלאה של ההסכם, שבשנת 2014 לא זכר הנתבע את
7 תניות ההסכם.
8
- 9 7. הנתבע הבטיח להעביר מחצית הזכויות בדירת המגורים ובדירה ב... על שם התובעת, בשונה
10 מן ההסכם.
11
- 12 8. ההסכם נחתם בבהילות רק 18 ימים אחר שוב הצדדים לארץ מחופשה, אישור ההסכם בוצע
13 6 ימים לאחר הגשת ההסכם לבית המשפט. למעשה, לחץ הנתבע על התובעת להזדרז, סחט
14 אותה רגשית ואמר כי אם לא תחתום, משמעות הדבר גירושין.
15
- 16 9. הנתבע אסר על התובעת להיוועץ עם מקורביה ואף קרא באוזניה רק "חלקים מן ההסכם",
17 תוך שאין ולא נותר ברשותה עותק חתום מן ההסכם.
18
- 19 10. הנתבע היה המוציא והמביא לעניין ההסכם.
20
- 21 11. ההסכם אמנם הוקרא לתובעת על-ידי בית המשפט, אך היא הקשיבה רק חלקית תוך שנאמר
22 לה לא לשאול שאלות. מכאן שלא היתה לתובעת גמירות דעת.
23
- 24 12. ההסכם, דינו ביטול בשל הטעיה וטעות, שעה שהתובעת הבינה שכל תכליתו הוא מיסוי על
25 עסקת .....

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1

2 13. ההסכם לוקה בעושק ודינו ביטול, שכן נוצלה תמימות התובעת וחוסר הבנתה תוך שתנאי
3 ההסכם גרועים מן המקובל, כדי השלכתה כמעט בלא כלום, וקבלת סך 2,500,000 ש"ח, זה
4 למעשה כלום, לאור רמת חייה.

5

6 14. ההסכם צריך לביטול, בשל תרמית.

7

8 טענות הנתבע, בתמצית

9 15. לאחר אישור ההסכם (למצער בשנת 2015) נועצה גם נועצה התובעת עם עורך דין ועם אחיה
10 ואף-על-פי כן לא עשתה דבר לביטול ההסכם. טענותיה כאן אינן אלא ניסיון, אגב גירושין,
11 לקבל יותר מכפי המגיע לה.

12

13 16. אין מדובר במקרה קיצון המצדיק ביטול ההסכם לפי הפסיקה.

14

15 17. ההסכם הוגן לחלוטין, לאור העובדה כי התובעת הגיעה לנישואין ללא רכוש; משך השנים לא
16 חסכו דבר מפרי עבודתם וערב חתימת ההסכם אף היו נישואיהם מוטלים בספק, לאור בעיה
17 בחיי האישות.

18

19 18. ההסכם הוגן גם כי התובעת זכאית על-פיו למחצית שווי דירת המגורים כשבעצם לא תרמה
20 דבר מה משמעותי לרכישתה.

21

22 19. נכון שעסקת .... "התניעה" את ההסכם, אך באותה הזדמנות רצו הצדדים להסדיר יחסיהם,
23 לאור המשבר. למעשה, העניק ההסכם לתובעת יותר מכפי המגיע לה.

24

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1   20. התובעת למעשה, מעלה יותר ויותר אגב גרסאותיה מה הוא פיצוי נכון, על-מנת "לשחרר"
2   הנתבע מן הנישואין.
- 3   21. לא ייתכן לטעון באותה נשימה הסכם למראית עין יחד עם עושק, מרמה או חוסר גמירות
4   דעת.
5
- 6   22. לא הורם נטל הראייה הכבד להוכחת "חוזה למראית עין" ולא הוכח קיום "הסכמה סמויה"
7   כנדרש בפסיקה, ובכלל, מדוע לא צוין הדבר בטיפול הזוגי שטרחה התובעת להקליט ומדוע
8   לא פעלה התובעת לביטולו מיד עם השלמת עסקת א. או כאשר לראשונה נתחוויר לה טיבו של
9   ההסכם.
10
- 11   23. התבטאויות הנתבע בייעוץ הזוגי אין בהן להוות עילה לביטול ההסכם.
12
- 13   24. מטעמי מדיניות שיפוטית וכן השתק מניעות וחוסר ניקיון כפיים, אין לקבל את תביעת
14   התובעת.
15
- 16   25. אישור בית המשפט מהווה, למעשה, קיומה של גמירות דעת.
17
- 18   26. התובעת משכילה, לוותה בין השנים 2010-2014 בפסיכולוגית, וניתנה לה הזדמנות להיוועץ.
19
- 20   27. אין בסיס לקביעה ולפיה הטעה הנתבע וטענה או הוטעתה התובעת לסבור, כי ההסכם
21   מתייחס רק לנכס ב.....
22
- 23   28. אין בסיס לטענת העושק, שהרי לאחר ההסכם חיה התובעת עוד מספר שנים עם הנתבע ולא
24   מחתה על עושק. התובעת לא סבלה מחולשה שכלית או גופנית. כמו כן, לא הוכחה עוולת
25   התרמית, גם לא ניתנה הודעת ביטול במועד.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1

2

3

4

דיון והכרעה

5 29. אומר בפתח דבריי כי עסקינן בהסכם שאושר ביום 13.01.2013. אין עורר כי לטיפול הזוגי

6 בחודש נובמבר 2014, אותו יזמה התובעת, הלכה היא כשהיא מצוידת מראש במכשיר
7 ובכוונת הקלטה.

8

9 30. אמור מעתה כי סביר וכבר בנובמבר 2014 סברה התובעת כי יש לה צורך באיסוף או יצירת
10 ראיות כדי להתנער מן ההסכם, אך התובענה הוגשה, כאמור, רק בשנת 2017.

11

12 31. אין עורר כי בראשית שנת 2017 החלו הצדדים מדברים על גירושין, מכאן ההליכים שלפניי.

13

14 32. הבה נציין דברים כפשוטם. בשנת 2014 החלה התובעת מתארגנת לגירושין ובראש ובראשונה
15 לביטול ההסכם.

16

כללו של דין

17 33. גם הסכם שאינו נושא תוקף של פסק דין צריך לכבד (וראה: ע"א 8184/12 מרכז תורני לאומי

18 נ' הרב קפלן {פמ"מ – 28/10/2015}). הדין אינו מאפשר לצד להסכם ליהנות מפירות מה
19 שהוא מתאר כחוסר זהירות (אי קריאה, אי הבנה וכו'). תרופתו של מי שהסכם מונח לפניו
20 היא פשיטא לא לחתום עד אשר יסכים למונח בפניו.

21

22 34. כאשר זוג מצוי במתח, אפילו אחד מן הצדדים מציג את ההסכם כמיועד להשיג מטרה

23 מסוימת (ריצוי שלטונות המס ב..., בכאן) אזי, אין האחר (התובעת) רשאי להפטיר עצמו
24 מעיון בשאר הכתוב בהסכם, ואף סירוב לחתום עליו אם אינו מבין דבר מה (וראה: ע"א
25 6916/04 בנק לאומי נ' היועץ המשפטי לממשלה {פמ"מ – 18/2/2010}).

26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27

35. בדין כתב, אפוא, הנתבע מסעיף 11 לסיכומיו, כך:
ציטוטים.....

36. כתבה חברתי, כבוד השופטת ש. גליק בתמ"ש (ת"א) 12542-03-16 כ. ד. נ' ג. א. ד. (פמ"מ – 7/10/2018), אשר פורסם באחרונה (להלן: "תמ"ש 12542-03-16"), כך:

28. **כידוע, קובעת ההלכה המשפטית, כי פסק דין המאשר הסכם או פשרה אליה הגיעו הצדדים, שונה מבחינות רבות מפסק דין "רגיל", שכן הוא מורכב משני חלקים: החלק ההסכמי – ההסכם שבין בעלי הדין. החלק השיפוטי – החלטת בית המשפט אשר נתן להסכם תוקף של פסק דין.**

ראה: ע"א 3960/05 עו"ד נפתלי נשר נ' שיבלי ראיץ בן פאיז (26.12.05) (פורסם במאגר "נבו") מפי כבוד השופטת עדנה ארבל.

29. **המבקש לתקוף פסק דין המאשר הסכמה בין הצדדים צריך לבחור באחד משני מסלולים אפשריים; תקיפת החלק "ההסכמי" או תקיפת החלק "השיפוטי".**

ראה: רע"א 7148/98 עזרא נ' זלזניאק, פ"ד נ"ג(1)337; ע"מ (ת"א) 1242/04 פלוני נ' פלונית (23.5.05) (פורסם במאגר "נבו").

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 כאשר צד להסכם, מנסה לבטל את פסק הדין, מחמת פגם
2 הקשור להסכם עצמו כמו, טעות, הטעיה או חוקיות, הפרה, או
3 שינוי מהותי בנסיבות הפן "ההסכמי" מאפשר לו להגיש תביעה
4 חדשה פעילתה, הפגם שנתגלה בהסכם ע"י הגשת תביעה כזו,
5 ממילא מתבקש ביטול פסק הדין. לעומת זאת, כאשר צד להסכם
6 מבקש לבטל את ההסכם מההיבט "השיפוטי" (הינו הליך
7 האישור שניתן להסכם ע"י השופט) פתוחה בפניו הדרך לנקוט
8 הליכי ערעור רגילים, וביטול ההסכם שנפל בו פגם בחלק
9 "השיפוטי" – ייעשה אך ורק בהליכי ערעור.

10
11 31. ההלכה המשפטית גורסת ביחס להסכמי פשרה בכלל, כי "אף
12 שניתן לבטל הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין, אם נפל
13 פגם בכריתתו, על בית המשפט לנהוג משנה זהירות בעניין זה,
14 ולהשתכנע כי קיימים טעמים כבדי משקל המצדיקים את
15 הביטול".

16
17 ראה: ע"א 11750/05 יעל שמר נ' בנק הפועלים (15.11.07)
18 (פורסם במאגר "נבו").

19
20 32. ועוד גורסת ההלכה המשפטית, כי יש צורך לייחס משקל ניכר
21 לסופיותם של הסכמי פשרה, שקיבלו תוקף של פסק דין על מנת
22 להגשים את ציפיותיהם הסבירות של הצדדים להם, ובשל
23 החשיבות הרבה שיש לייחס לערך של סופיות הסכם – השפרה,
24 כהסדר המסיים את הסכסוך בין הצדדים.

25
26 ראה: ע"א 2495/99 בן לולו נ' אטראש, פ"ד נ"א (1) 577; רע"א
27 4976/00 בית הפסנתר נ' מור, פ"ד נ"ו(1) 577

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1

2 משנה תוקף יש להסכם ממון בין בני זוג המחוקק נתן לו מעמד .33

3 מיוחד, וכדי להיווכח ברצינות שייחס לו המחוקק, נדרשו דרישות

4 צורניות לא רק לחתימתו, אלא גם לאישור.

5

6 ראה: ע"מ (ת"א) 1242/04 פלוני נ' פלונית (23.05.05) (פורסם

7 במאגר "נבו"), ע"א 4/80 מונק נ' מונק פ"ד ל"ו(3)421.

8

9 עד כדי נראו הדברים חמורים, שנקבע ברע"א 359/85 קוק נ' קוק

10 פ"ד ל"ט(3)421 ע"י כבוד השופטת בן פורת כך:

11

12 "ספק בליבי, אם לאחר קבלת אישור להסכם ממון בין בני זוג, במעמד

13 של שופט (בלי שערערו על פגם בהליך האישור) יכול בן זוג להישמע

14 בטענה, שכרת את ההסכם בניגוד להצהרתו, מרצונו הטוב והחופשי.

15 ואם נגרוס אחרת, תתרוקן לכאורה מתוכנה, הדרישה לאישור כזה,

16 הבא לפי עצם טיבו וטבעו, להבטיח שבני הזוג יבינו היטב, את תוכן

17 ההסכם ויסימו לו מרצון".

18

19 בשולי הדברים אוסיף, כי במקרים נדירים בלבד, קיבלו בתי .34

20 המשפט, תביעות לביטול הסכמי – ממון, שקיבלו תוקף של פסק

21 דין, ובכל אחד מהמקרים שנדונו בפסיקה היו טעמים כבדי

22 משקל: כמו, עושיק, קיפוח שנבע מהיעדר ייצוג, מרמה."

23

24 37. כך פני הדברים באופן כללי, אך כוחם יפה במיוחד לטענת התובעת, ולפיה נפל פגם בגמירות

25 דעתה.

26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

38. הבחינה כאמור, היא אובייקטיבית ואין התובעת יכולה להפטיר עצמה מחיוביה על-פי פסק
הדין באמירות כגון: "לא הקשבתי היטב לבית המשפט, היו לי רק ימים ספורים להיוועץ" או
"החלטתי ביני לביני כי ההסכם כוחו יפה ל..... ולא יוצג ההסכם כנגדי אם המשבר הקיים
במשפחתי יחמיר".
39. במילים אחרות, אישה משכילה ונבונה כתובעת, היודעת שחיי הנישואין שלה כוללים גם
מתחים חמורים ומוצג לפנייה הסכם ממון (והרי גם לשם כך מיועד ה"טקס" של הסבר ואישור
ההסכם לפני בית המשפט), צריכה להבין כי ימצא לה פסק דין שקשה מאז אישורו לכפור בו.
40. הפסיקה קבעה מבחן כפול, כדי להכיר בכפיה כסיבה לביטול חוזה, מבחן הכולל "עוצמה"
ו"איכות" של הלחצים. בהגדירה כפיה, בין היתר כך:
- "... לחצים כבדים אשר חותרים תחת עצם הרצון המינימאלי ...
והמציבים את הצד התם במצב שבו אין לפניו כל ברירה סבירה אחרת,
בלתי אם להתקשר בחוזה – עשויים להקים עילה להשתחררות מחיוב
חוזה".**
- ראה: ע"א 6234/00 ע"א 261/01 ש.א.פ בע"מ נ' בנק לאומי בע"מ (22.09.03) (פורסם במאגר
"נבו") תוך ציטוט דברי כבוד הנשיא שמגר בע"א 8/88 שאול רחמים בע"מ נ' אסקפומדיה
בע"מ, פ"ד מ"ג(4) 95, בעמוד 140.
41. ובכן, איזה חוסר ברירה ניצב לפני התובעת? האם האיום להתגרש או לרצות להתגרש הוא
"חוסר הברירה"?
42. ברור כי טענה ולפיה היה צורך לסיים עסקה ב.... אינה בבחינת חוסר ברירה כי "המחיר טוב"
וגם אם הציג זאת כך הנתבע אין בכך חוסר ברירה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

43. כתבה התובעת לעניין זה בסעיף 36 לסיכומיה, כך:

ציטוטים.....

44. אמירה "אם לא תחתמי אחשוב שאת רוצה להתגרש", אינה חתירה תחת יכולת הרצון, אינה סחיטה ואינה שוללת חופש רצון סביר. גם לוח זמנים, כנטען על-ידי התובעת, בן 36 ימים בין התדיינות הצדדים על טיב ההסכם ועד לאישורו בבית המשפט אינו בלתי סביר.

45. דין הטענה בדבר העדר גמירות דעת להידחות.

ההיה ההסכם בלתי הוגן באופן קיצוני?

46. בנסיבות בהן נטען לביטול ההסכם גם מפאת תנאיו הבלתי סבירים כביכול, לא יהיה די בטיעון זה ויש צורך בבחינת אותם רכיבים נוספים לבטלות ההסכם, בעילות השונות, כל אחת ורכיביה (וראה: תמ"ש (קריות) 2290/06 פלונית נ' אלמוני [פורסם בנבו] {פמ"מ – 30/4/2008}, לעניין קיומו של מתח נפשי מובנה בכל הליך של משבר משפחתי.

47. שאלת העדר ההגינות נוגעת לטענות רבות שבחוק החוזים, ובכלל זאת למידה על עושק, העדר תום לב וכו', אך היא גם משליכה על טענת התובעת להעדר ייצוג משפטי.

48. אגב תה"ס (ת"א) 963-07-13 ש. מ. נ' ו. מ. (פמ"מ – 16/2/2017), (להלן: "תה"ס 13-07-963"), כתבתי, בין השאר כך:

”

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 77. בבג"צ 6810/97 בן שושן נ' בן שושן, נא(5) 375 (פמ"מ –

2 24/12/1997), בוטל פסק-הדין שנתן תוקף להסכם וזאת בשל

3 העובדה שהמבקשת לא היתה מיוצגת:

4

5 " ... לפיכך אני מבטל את החלטותיהם של בית-המשפט המחוזי

6 ושל בית-המשפט לענייני משפחה ומורה להחזיר את הדיון לבית-

7 המשפט לענייני משפחה על-מנת שיחזור וידון בפירוק השיתוף

8 בדירת המגורים של בעלי-הדין, לאחר שהמבקשת תהיה מיוצגת

9 על-ידי עורך-דין.....

10 על-מנת למנוע עיכוב נוסף בהליכים אני מורה שעל המבקשת לדאוג

11 למינוי עורך-דין....".

12

13 78. יובהר, כי בתי המשפט מכירים בחשיבות הרבה שיש ליתן לייצוגו

14 של בעל דין בהליכים משפטיים בכלל ובהליכים המתנהלים בפני

15 בית המשפט לענייני משפחה בפרט, ואולם אין בפסק-הדין שנסקר

16 כדי להשליך על העניין שבפני, בבחינת אחד לאחד.

17

18 79. עובדות פסק-הדין בפרשת בן שושן שונות מנסיבות המקרה

19 שבכאן. בעניין זה, המבקשת אשר היתה בלתי מיוצגת, ביקשה

20 לדחות הדיונים לצורך מינוי עורך דין ורק לאחר שכלל בקשותיה

21 לעניין הדחיות לא הועילו, נאלצה לטעון לעצמה. לא כך הוא בעניין

22 שבפני. מן האיש לא נמנעה האפשרות להיות מיוצג. הוא גם לא

23 הביע בפני בית המשפט רצון לדחות את הדיון לצורך קבלת ייצוג

24 משפטי. אכן התובע לא היה מיוצג בשלב החתימה על ההסכם

25 ואישורו.

26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

80. עוד כפי שנאמר על ידו, סבר כי לאור אי אכיפתם של ההסכמים הקודמים שנעשו בין הצדדים (בתצורותיהם השונות), מדובר בהסכם "שלום בית", אליו התייחס כהסכם "מגירה" (הסכם לא מחייב?!), לא חשש כי כוונתה של האישה תהיה להפעילו, לא ראה לנכון להיות מיוצג על-ידי עורך דין מטעמו, לא היה חותם על הסכם שכזה מתוך גמירות דעת - מציאות אשר פגשה אותו רק בהליך המשפטי בו פעלה האישה ל"אכיפת ההסכם". באשר לטענה זו, הרי שזו תידון בהרחבה בהקשר לטענת הבטלות מעילה חוזית.

81. בית המשפט בעת אישור הסכם פועל על-פי הוראות הדין, הן אלו הקשורות לחוק והן תקנה 258 לתקנות סדר הדין האזרחי. בית המשפט הקריא לצדדים את ההסכם, הבהיר את משמעותו ואף נכח כי חתמו הצדדים מרצונם החופשי תוך שהבינו את משמעותו ותוצאותיו. אין זה מתפקידו של בית המשפט לבחון במהלך מעמד זה האם על מי מהצדדים מופעל לחץ לחתום שלא מרצונו על ההסכם. (ראה: ר"ע 359/85 קוד' נ' קוד', לט(3) 421 {פמ"מ - 6/8/1985}).

ודוק, במתחם הדין העדין שבין "פיצוץ ההסכם" על דרך התהייה על כדאיותו לכל צד, לבין הרצון ליתן תוקף להסכמות הצדדים, אין בית המשפט מופקד, אלא על בדיקת היעדר כפייה והבנת תוכן ומשמעות.

49. אומר גם כעניין של מדיניות משפטית רצויה, כי לא ייתכן שכל אימת שכן זוג בוחר שלא להיות מיוצג, יבוטל ההסכם באין ייצוג ואומר עוד כי כשם שאנו מכבדים זכותו של אדם להיות מיוצג, מכבדים אנו זכותו שלא לעשות כן. בחירה בהעדר ייצוג אינו הופך את ההסכם לכזה שאינו הוגן או שתנאיו גרועים מן המקובל (וראה: רע"א 6810/97 בן שושן נ' בן שושן, נא(5) 375 {פמ"מ - 24/12/1997}). ואוסף ואומר כי כעניין של מדיניות משפטית רצויה, לא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 יהא זה ראוי לאפשר לאדם להתנער מהסכס, וליצור חוסר וודאות על דרך הבחירה שלא
2 ליטול ייצוג לעת האישור.
3
- 4 50. מגיעים אנו, אפוא, לשאלה האם מבחינת התובעת היו התנאים גרועים מן המקובל או
5 כמתואר
6 על-ידה בסעיף 52 לסיכומיה, כך :
7 ציטוטים....
8
9
10
11
12
- 13 51. אלא שהדין הישראלי אינו מכיר בכלל ולפיו עושרו של בן הזוג (או רמת חיים) הוא הוא
14 הקריטריון להגינות הסכס ממון. הדין, בראי האובייקטיביות הנדרשת, בודק את הניתן
15 בהסכס לעומת מה ניתן היה על-פי דין לקבל.
16
- 17 52. אין עורר כי על-פי חוק יחסי ממון בין בני זוג החל על השניים, אזי באין הסכס היתה התובעת
18 זכאית לקבל מחצית מכל זכות שנצברה פרי עבודה של מי מהצדדים אגב הנישואין (וראה :
19 בג"צ 7078/05 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים {פמ"מ – 6/2/2008}).
20
- 21 53. על-פי אותו חוק אין התובעת זכאית לנכסים או חליפיהם או פירותיהם אשר נצברו מפרי
22 מתנה או ירושה (וראה : סעיף 5(א) (1) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשלי"ג – 1973 {להלן :
23 "החוק"}), או שמקורם בצבירה שטרם הנישואין (וראה : סעיף 5(א) לחוק).
24
- 25 54. שונה הדבר במידת מה באשר לדירת מגורים, שם בהינתן דבר מה (וראה : בע"מ 1398/11
26 אלמונית נ' אלמוני {פמ"מ – 26/12/2012}), תהא היא זכאית לשווי מחצית דירת מגורים, גם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 אם מדובר בנכס חיצוני לשיתוף. וגם דברים אלו סוייגו במידת מה לאחרונה. (ראה: בג"צ
2 4602/13 פלונית נ' בית הדין הרבני הארצי בחיפה {פמ"מ – 18/11/2018}).
3
4 55. בדין תיאר הנתבע, מסעיף 17 לסיכומיו את המצב העובדתי לעניין זה כך:
5 ציטוטים.....
6
7 56. קשה אפוא לומר, כי ההסכם היה בלתי הוגן בצורה קיצונית או אפילו בלתי הוגן, שהרי כך או
8 אחרת צריכה היתה התובעת להראות, אפילו כדי לקבל שווי מחצית הדירה, כי המשכנתא לא
9 נפרעה ממקור חיצוני וגם אז היה סעיף (2)8 לחוק עשוי להוביל לכך שתקבל פחות ממחצית
10 שווי הדירה.
11
12 57. ודאי וודאי שלא על נקלה יכולה היתה התובעת להוכיח או להקים חזקה, כי נכסי משפחת
13 הנתבע או מי מהם שלה הם, שהרי התובעת עצמה מודה כי נישאה לאדם אמיד, שהיה אמיד
14 טרם פגשה אותו, מכוח נכסי משפחתו אותם ניהל ולהם היה שותף.
15
16 58. הנתבע אינו צריך להוכיח כי ההסכם שוויוני ודי לו בכך שאין הוא מקפח באופן קיצוני
17 (וראה: ע"א 573/82 ברק נ' ברק, לח(4) 626 {פמ"מ – 21/1/1985}), ולדעתי זהו המצב כאן.
18
19 **הסכם למראית עין**
20 59. כך כתבה התובעת, מסעיף 6 לסיכומיה:
21 ציטוטים.....
22
23 60. נניח לרגע לשאלה מדוע אם כך לא הודיעה התובעת, כבר שנתחווירה לה משמעות ההסכם
24 בשנת 2014, על ביטולו, נניח לרגע גם לשאלת השיהוי.
25

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 61. איש אינו כופר בכך שההסכם נדרש לתובע לצורך שלטונות המס ב..... לשיטתו נוצרה אז גם
2 הזדמנות, לאור המתחים שבין הצדדים, להסדיר את יחסי הממון שביניהם.
3
- 4 62. נתקדם ונאמר כי ביטויים מפי התובעת, כגון שבשנת X או Y "לא היינו בהפרדה רכושית" אין
5 בהם להעלות או להוריד, שכן באין הסכמה, קובע הדין מהו רכוש משותף ומה אינו כזה.
6
- 7 63. גם סברתו של בעל דין ללא הסכמה או ביטוי בכתב כי בן זוגו ישתפו בעתיד ברכוש, אין בה די
8 ליצור שיתוף (וראה: רע"א 964/92 אורון נ' אורון, מז(3) 758 {פמ"מ – 28/7/1993}).
9
- 10 64. כאן אולי המקום לומר כי ההולך לטיפול זוגי ומכשיר הקלטה בידו על-מנת לחפש ראיות, כפי
11 שעשתה התובעת, שווא עמלו.
12
- 13 65. לטעמי, יש לראות בטיפול זוגי כדבר מה החוסה בין תחת סיווגו כטיפול פסיכולוגי, בין
14 כגישור ובין כמשא ומתן (וראה: בג"צ 5126/09 פלוני נ' בית הדין הרבני האיזורי בחיפה
15 {פמ"מ – 22/7/2009}).
16
- 17 66. כך או אחרת, הסתמכותה בכבדות של התובעת על אמירות שהוקלטו בסתר אגב הטיפול
18 הזוגי בדבר כוונות ליתן לה דבר מה (אם למשל, תסכים לקיים יחסי מין עם הנתבע), אין בהן
19 ראיה למאום, שכן אגב משא ומתן או טיפול, יכולים צדדים להרשות לעצמם להעלות רעיונות
20 או לא לזכור פרטים מסוימים, אפילו לא לטרוח להכחיש פרטים מסוימים.
21
- 22 67. אגב רצון (לפחות מצדו של הנתבע) בהצלחת הטיפול, אין דבריו נתפסים כראיה לכוונה
23 מוחלטת להעניק לתובעת או לראות בה כזכאית לרכוש בניגוד להסכם, מה גם שהטיפול לא
24 הניח ולא הביא פתרון כלשהו לבעיות הצדדים.
25

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 68. הביא הנתבע מסעיף 35 לסיכומיו, כך :
2
3 ציטוטים.....
4
- 5 69. אין עורר, כי מטרה אחת של הצגת ההסכם בפני שלטונות המס ב.... היתה מוסכמת על
6 הצדדים.
7
- 8 70. לא שוכנעתי כי דיווח גם על שמה של התובעת כאשת הנתבע לרשויות המס ב.... (כפי דרישות
9 החוק ה....), יוצר שיתוף לטובתה בנכסים.
10
- 11 71. רחוק אני מלהיות משוכנע כי מבחינת הנתבע עסקינן היה, גם בשעתו בהסכם למראית עין,
12 שכן וכאמור, היו לו סיבות כבדות משקל לנסות ולחתור להסכם אשר יבטיח רכושו לקראת
13 קריסת התא המשפחתי.
14
- 15 72. בכל אלו לא כופרת התובעת, היא רק טוענת שהיא לבדה הבינה שמדובר בהסכם שסעיפיו הם
16 למראית עינם של שלטונות המס ה.... למעשה, בדיעבד ולערך כשנה לאחר ההסכם, בוודאי
17 הבינה התובעת במה מדובר ולכן פנתה ל"איסוף ויצירת ראיות" אגב הטיפול הזוגי.
18
- 19 73. צר לי, אך נדמה לי שבה במידה הגיוני יותר לסבור כי התובעת בחרה ראשית להבטיח לעצמה
20 בהסכם שווי מחצית דירת המגורים שלא היתה על שמה ולאחר אישור ההסכם לנסות ולקבל
21 עוד.
22
- 23 74. על-מנת שלא יטען אחר-כך טענות לחוזה למראית עין, "לא הבנתי", "לא קראתי", "איני מבין
24 שמדובר בפסק דין" וכו', נועד הליך האישור בבית המשפט (וראה: ע"א 4/80 מונק נ' מונק,
25 לו(3) 421 {פמ"מ – 29/6/1982}).
26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 הניגש לבית המשפט ליטול פסק דין ואינו בודק זכויותיו או ממצה אותן, צריך להביא בחשבון
2 כי אם לא סירב טרם האישור, לא יישמע הוא בטענה "הבו לי את שבהסכם והבו לי עוד",
3 וזאת מטעמי מניעות, השתק או ראיית התנהגותו כחסרת תום לב (וראה: תמ"ש (נצ')
4 5052/00 א. נ. א. ר. נ. {פמ"מ – 19/8/2008}).

5
6 76. סבור אני כי הנטל להוכיח שמדובר בחוזה למראית עין, שתכליתו רק העניין ה.... בלבד, לא
7 הורם ולא כך היו פני הדברים.

שיהוי

8
9
10 77. טענות לביטול חוזה, יש להן מועד וכך כבר כתבתי ב"תה"ס 13-07-963", שם:

11
12 "

13 151. סעיף 20 לחוק החוזים (חלק כללי) מורה:

14 "ביטול החוזה יהיה בהודעת המתקשר לצד השני תוך זמן סביר
15 לאחר שנודע לו על עילת הביטול, ובמקרה של כפיה - תוך זמן
16 סביר לאחר שנודע לו שפסקה הכפיה".

17
18 152. הסיפא של סעיף 20 לחוק החוזים קובעת כי במקרה של כפיה, הביטול
19 צריך להיות תוך זמן סביר לאחר שנודע לצד הנפגע כי פסקה הכפיה.
20 טוענת פרופ' שלו כי הדין צריך להיות זהה ביחס לעילת העושה, וכך היא
21 אומרת:

22
23 "ייתכן שהיה מקום להרחיב גם לעבר העושה את הדין המיוחד
24 שנקבע לעניין מועד הודעת הביטול בכפיה, לפחות כאשר המדובר
25 בניצול של מצוקה או חולשה גופנית. בנסיבות אלא יודע
26 המתקשר-המנוצל על קיום עילת הביטול, אולם יש שמצוקתו או
27 חולשתו נמשכות, ולכן אין הוא יכול לממש את ברירת הביטול

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 תוך זמן סביר מכריתת החוזה. 'ואכן, המלצתי
2 התקבלה...מרחיבה את החריג שנקבע לגבי מועד ההודעה
3 במקרה של כפיה גם אל עבר עילת העושה. בכך הושווה מעמדו
4 של המתקשר העשוק למעמדו של המתקשר הכפוי, ושניהם יהיו
5 זכאים לבטל את החוזה בתוך זמן סביר לאחר שנודע להם כי
6 פסקה עילת הביטול. עם זאת, עוד בטרם ההרחבה הראתה
7 הפסיקה התחשבות במצבו של העשוק אחרי כריתת החוזה כדי
8 לקבוע מהו הזמן הסביר לפי הנסיבות. נקבע כי בעושה נמשך,
9 כשהצד העשוק אינו נהנה בינתיים מביצוע החוזה, גם זמן
10 ממושך למדי ייחשב סביר לצורך הודעת הביטול" (ראה: שלו,
11 דיני חוזים, שם, בעמ' 367).

12
13 153. אומרת פרופ' שלו, כי ההיגיון העומד מאחורי הדרישה לביטול תוך זמן
14 סביר, כי לאור הפגם, עומדת לנפגע זכות ביטול. בידי הנפגע הברירה אם
15 להשתמש בזכות זו אם לאו. הנפגע יכול לוותר על זכותו, בין במפורש ובין
16 מכללא. על-מנת לאזן זכות זו אל מול זכותו של הצד שכנגד לידע היכן
17 הדברים עומדים, הוקצב זמן הביטול לזמן סביר, ולאחר זמן זה נראה את
18 הצד הנפגע כמוותר על זכותו לביטול.
19 את הזמן יש להתחיל ולמדוד מהרגע שבו נודע לצד הנפגע על קיומה של
20 עילת הביטול. ודוק, הכוונה היא לידעה בפועל, ואין די בידעה
21 קונסטרוקטיבית (ראה: שלו, שם בעמ' 365-366).

22
23 154. מבחן הסבירות הינו מבחן אובייקטיבי הנבחן על פי הנסיבות
24 הקונקרטיות המונחות לפני בית המשפט (ראה: ע"א 395/83 שלום נ' יכין
25 חק"ל חברה חקלאית בע"מ, לט (2) 737 {פמ"מ – 15/7/1985}). על בית
26 המשפט לבחון את הנסיבות המיוחדות של הצדדים, בין היתר את
27 הנסיבות הבאות: טיב העסקה, מהות החוזה, סוג הפגם בכריתה, תנאי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 המקום והזמן, הזמן שחלף מאז נכרת החוזה, הזמן שנדרש לקיום החוזה,
2 התנהגות הצדדים, נסיבותיהם המיוחדות של הצדדים ושינוי מצב על ידי
3 הצד השני. (ראה: ע"א 10/81 כהן ושות' חברה קבלנית לבנין בע"מ נ'
4 גדע, לז(4) 635 {פמ"מ – 28/11/1983}).

5
6 הפסיקה מורה כי עצם הגשת תביעה מייטרת את הצורך במשלוח הודעת
7 ביטול שכן הן שוות ערך (ע"א 131/89 דרזון נ' דרזון, מג(4) 610 {פמ"מ –
8 10/12/1989}).

9
10 קבלת טענת שיהוי תלויה כמובן בנסיבות הספציפיות של המקרה (וראה:
11 בג"צ 1898/06 משרד הפנים נ' בית הדין הארצי לעבודה – י-ם {פמ"מ –
12 24/3/2008}), והיא שוקלת בעיקר שיקולי הגינות (וראה: עת"מ (נצ')
13 4935-06-13 שטרית נ' עיריית טבריה {פמ"מ – 14/7/2014}).

14
15 78. ואכן, קשה להבין מה טעם המתינה התובעת עד לשנת 2017, ארבע שנים ויותר לאחר אישור
16 ההסכם במתן הודעת ביטול מטעמה.

17
18 79. הוספתי וכתבתי, שם:

19
20
21 159. אמור מעתה כי בנסיבותיו הנפשיות של האיש, גם בראיית מועד היווצר
22 העילה הינו עם תחילת הפעלת ההסכם ולא עם חתימתו, אזי יש לדחות
23 טענת השיהוי.
24

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 160. אסיים את דיוני בשאלת השיהוי באמירה ולפיה הדוקטרינה כולה שעונה
2 על בדיקת ההגינות לאמור, האם צודק והגון לקבל את הטיעון (וראה:
3 תמ"ש (ת"א) 45953-08-16 פ.פ. נ' ד.ס. {פמ"מ – 24/1/2017}).
4
5 161. לטעמי התשובה היא בלאו רבתי, שכן חוסר ההגינות כלפי האיש ברור
6 לכל, ואילו האישה לא שינתה מצבה לרעה במאומה עקב אותו שיהוי
7 כביכול.
8
9 162. כידוע לכל, שיהוי אינו אלא שיהוי בנסיבות העניין. במקרים מסוימים
10 שיהוי בן חודשים ייתפס כבלתי סביר, באחרים שיהוי גדול יותר ייתפס
11 כסביר (וראה: בג"צ 3421/05 אנדראוס נ' שר האוצר [פורסם בנבו]
12 {פמ"מ – 18/6/2009}).
13
14 80. האם ניהול משא ומתן ל"שיפור תנאים", אגב הטיפול הזוגי, מצדיק השתהות במתן ההודעה
15 גם לאחר שתם הטיפול הזוגי או אפילו במהלכו?
16
17 81. לטעמי התשובה היא בלאו, שכן דרישות ההגינות חייבו את התובעת להודיע כדין כי היא
18 רואה את ההסכם כבטל (וראה: בע"מ 5939/04 פלוני נ' פלונית, נט(1) 665 {פמ"מ –
19 8/9/2004}). ובכלל, דיני החוזים מחייבים צד הרוצה בבטלות ההסכם, במתן הודעה מיד
20 כאשר פג הלחץ או הגורם המפריע אשר גרם מלכתחילה לחתימת ההסכם (וראה: בש"א (י-ם)
21 1448/06 עיזבון המנוח חכיאשוילי נ' הסתדרות מדיצינית הדסה {פמ"מ – 3/12/2006}).
22
23 82. ואחזור ואומר כי לא מצאתי אי הגינות של ממש בתנאי ההסכם, גם לא לחץ שיש בו לגרום
24 לביטול ההסכם.
25
26 83. מידת ההגינות סופה שתביא לדחיית טענת התובעת לביטול ההסכם, גם בשל השתהותה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1

2

עושה, תרמית, טעות והטעיה

3 84. משהסברתי כי לדעתי לא היה ההסכם דרקוני או מקפח או בלתי הוגן בעליל, כי זה לא הוגש
4 אגב לחץ משמעותי שיש בו לקפח את חופש הרצון, כי אין מדובר בהסכם למראית עין וכי
5 הטענה לקתה בשיהוי, ברור גם מדוע, אזי אין דעתי כדעת התובעת לעילה שבכותרת כאן.

6

7 85. אחזור לפסק הדין פרי עטה של כבוד השופטת גליק, "תמ"ש 12542-03-16", שם, וכך כותבת
8 היא:

9

10

"הטענה בדבר העושה"

11

12 52. סעיף 18 לחוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג 1973, קובע לאמור:

13

14 "מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל הצד השני, או אחר מטעמו,
15 את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית, או הגופנית, חוסר נסיונו
16 ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את
17 החוזה".

18

19 53. בחינת הוראת סעיף 18 לחוק החוזים לעיל, מראה, כי לעילה יש שלושה
20 יסודות:

21

22 הראשון – מצבו של העשוק "מצוקה"; "חולשה שכלית או גופנית";
23 "חוסר ניסיון".

24

24 השני – התנהגותו של העושה "הניצול שניצל".

25

25 השלישי – העדר איזון סביר בין הערכים המוחלפים בין העשוק לעושקן –

26

26 "תנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל".

27

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 ראה בעניין זה, תמ"ש (חי) 24962/98 י.ק. נ' ג.ק. (26.01.06) (פורסם
2 במאגר "נבו").

3
4 הפסיקה הוסיפה וקבעה, כי יסודות עילת העושה הם מצטברים. ראה
5 ע"א 9609/01 מול הים נ' עו"ד שגב, פ"ד נ"ח 106.

6
7 עוד נקבע בפסק דין זה –

8
9 "כבר נקבע, כי כל אחד מן היסודות האמורים, צריך
10 להתקיים במלוא תוקפו. קיומן של מצוקה קשה של
11 המתקשר, או "חולשה" חמורה אחרת שלו, אינו גורף מן
12 הצורך להצביע על קיומם של תנאים "הגרועים במידה בלתי
13 סבירה מן המקובל". תנאים חמורים במיוחד, אינם
14 מיתרים את הצורך בקיומם של מצוקה, חולשה שכלית או
15 גופנית, או חוסר ניסיון כבדי משקל, ואינם פוטרים את
16 הטוען לעושה להוכיח את מודעתו של הצד האחר לחולשותיו
17 או למצוקתו. מקום שבו אחד מיסודותיה של העילה מוצא
18 לו ביטוי חמור במיוחד, מוטל לעיתים הנטל הראייתי הרובץ
19 על המבקש, להוכיח את קיומם של היסודות האחרים, אך
20 בכך אין כדי להמעט את הדרישה, כי גם היסודות האחרים
21 יתקיימו במלואם. כי מצוקת המתקשר תהא מצוקה חמורה
22 וכי תתקיים מודעות מלאה לה, אצל המתקשר האחר".

23
24 54. ועוד ציינה הפסיקה, כי המציקה, החולשה השכלית או הגופנית של
25 המתקשר, כמו גם חוסר ניסיונו חייבים להיות כבדי משקל, ועל בית
26 המשפט להשתכנע, שפעלו את פעולתם על העשוק, והסיטו את שיקול
27 דעתו סטייה של ממש מנתיבו הנכון.
28

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 ראה: 43/80 חי סאסי נ' נעימה קרקאון, פ"ד ל"ו(1)762 בדברי כבוד
2 השופטת טורקל.

3
4 55. אגש איפוא, לבדוק את התשתית הראייתית ולראות, האם התקיימו
5 יסודות עילת העושה אם לאו. אקדים ואומר, כי נטל ההוכחה בעניין
6 העושה מוטל על הטוען לעושה. ראה: ע"א 403/80 סאסי נ' קיקאון, פ"ד
7 ל"ז(1)767 ע"א 1912/93 שחם נ' מנס, פ"ד נ"ב(1)119; דניאל
8 פרידמן ונילי כהן "חוזים" כרך ב' (תשנ"ז) עמוד 976.

מצבו של העשוק:

9
10
11 56. בע"א 17976-06-17 דורה לינק נ' עוזר בנימין (27.5.18) (פורסם במאגר
12 "נבו") מפי כבוד השופטת י' שבח, ובו נאמר בין היתר, לעניין זה כך:

13
14 "... ברע"א 617/08 מלון עדן נהריה בע"מ ואח' נ' יוסף קפל
15 ואח' (פורסם ב"נבו") ציין בית המשפט, כי העושה צריך
16 להיבחן לפי "נסיבותיו ובשים לב לאופייה ולמאפייניה של
17 העיסקה הנדונה" וכי "במקרים קיצוניים של חוסר הגינות
18 בתנאי החוזה – יש לפרש את המושגים "מצוקה" ו"חוסר
19 ניסיון", "בצורה ליברלית" ולכלול בהם אף "תמימות, חוסר
20 הבנה או חוסר התמצאות (דניאל פרידמן ונילי כהן, חוזים,
21 כרך א', 1991 בעמוד 980)..."

22
23 86. לכל ברור כי לאחר שבית המשפט הקריא והסביר את ההסכם כחובתו (וראה: עמ (ת"א)
24 1242/04 פלוני נ' פלונית {פמ"מ – 23/5/2005}), מוכבד עוד יותר נטל הראיה על התובעת.

25
26 87. ושוב אומר את שאמרתי, שדין הטענה להידחות, שכן לא שוכנעתי (ההפך) כי נתקיימה מצוקה
27 קשה, תמימות, חוסר הבנה או תנאים גרועים במידה בלתי סבירה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 88. אומר עוד, כי גם תרמית מצד הנתבע לא היתה כאן.
2
- 3 89. הוראות סעיף 56 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) קובעות:
4
5 *"תרמית היא היצג כוזב של עובדה, בידיעה שהיא כוזבת או באין*
6 *אמונה באמיתותה, מתוך קלות ראש, כשלא איכפת למציג אם אמת*
7 *הוא או כוזב, ובכוונה שהמוטעה ע"י ההיצג יפעל על פיו; אולם אין*
8 *להגיש תובענה על היצג כאמור, אלא אם היה מכוון להטעות את*
9 *התובע, אף הטעה אותו, והתובע פעל על פיו, וסבל ע"י כך נזק ממון".*
10
- 11 90. כאמור, בהינתן העובדה כי נכסי האיש חיצוניים הם ובהינתן אישור והסבר מצד בית המשפט
12 להסכם, לא נטען לראות תרמית בכאן.
13
- 14 91. כידוע, הפסיקה התייחסה אל דירת המגורים כאל "גולת הכותרת" של נכסי המשפחה, ונטתה
15 להכיר בשיתוף ספציפי בדירת המגורים, בתנאים מסויימים שהוכחו בפסיקה, גם אם המדובר
16 בדירה שהיא בבחינת "נכס חיצוני". (ראה: ע"א 806/93 הדרי נ' הדרי, מח(3) 685 {פמ"מ –
17 4/8/1994}).
18
- 19 לפיכך לא אוכל לקבל טענת התובעת, כי תנאי הסכם הממון בו שיתף את האישה בשווי
20 מחצית הדירה אינם סבירים או גרועים מן המקובל.
21
- 22 92. נתקדם מכאן לדברים היפים לענייננו מתוך עמ"ש (ת"א) 1015/08 פלוני נ' פלונית (פמ"מ –
23 26/5/2013):
24
25 *"...לא כל הסכמה של אחד מבני הזוג, בעניין רכושי זה או אחר,*
26 *הנובעת מתוך רצון לשלום בית, או שכן הזוג לא יעזבנו תחשב*

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 כפגם ברצון אשר יכול להביא לבטלות אותה הסכמה, מעילה
2 זאת או אחרת, לרבות עילת העושק.

3
4 כאמור, דווקא מעת שמדובר בחוזים שונים כחוזים "מסחריים
5 כלכליים" אלא מושפעים מיחסים המשפחתיים, לא על נקלה
6 יקבע ע"י בית המשפט, כי תנאי זה או אחר גרוע במידה בלתי
7 סבירה מהמקובל, בעת שקשה לעיתים לקבוע מהו המקובל.

8
9 כך גם בשאלת אותה מצוקה ממשית אשר בגינה אכן ויכול ונפל
10 פגם בבושר השיפוט של המתקשר..."

11
12 93. דברים אלו נכונים גם לטענות תרמית ואפילו טעות או הטעיה. גם לעניין טעות והטעיה יש
13 לזכור כי:

14
15 "22. הכלל המשפטי גורס ביחס להסכמי פשרה בכלל, כי "אף שניתן
16 לבטל הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין, אם נפל פגם
17 בכריתתו, על בית המשפט לנהוג משנה זהירות בעניין זה,
18 ולהשתכנע כי קיימים טעמים כבדי משקל המצדיקים את
19 הביטול".

20
21 ראה ע"א 11750/05 יעל שמר נ' בנק הפועלים (15.11.07) (פורסם
22 במאגר "נבו").

23
24 23. ועוד גורסת ההלכה המשפטית, כי יש צורך ליחס משקל ניכר
25 לסופיותם של הסכמי פשרה, שקיבלו תוקף של פסק דין, על מנת
26 להגשים את ציפיותיהם הסבירות של הצדדים להם, ובשל

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 החשיבות הרבה שיש לייחס לערך של ספוינות הסכם – הפשרה
2 כהסדר המסיים את הסכסוך בין הצדדים.

3
4 ראה : ע"א 2495/99 בן לולו נ' אטראש פ"ד נ"א (1) 577

5
6 רע"א 4976/00 בית הפסנתר נ' מור פ"ד נ"ו 577.

7
8 כפי שהובאו מפי כבוד השופטת ש. גליק, בתה"ס (ת"א) 64455-11-16 (להלן: "תה"ס 64455-11-16"
9 16"), והוסיפה היא כך :

10
11 "24. משנה תוקף יש להסכם ממון בין בני זוג שהמחוקק נתן לו מעמד
12 מיוחד, וכדי להיווכח ברצינות שייחס לו המחוקק, נדרשו דרישת
13 צורניות, לא רק לחתימתו אלא גם לאישור.

14
15 ראה : ע"מ (ת"א) 1242/04 פלוני נ' פלונית (23.05.05)
16 (פורסם במאגר "נבו") ; ע"א 4/80 מונק נ' מונק פ"ד ל"ו
17 (3) 428, 421.

18
19 25. כבוד השופטת מ' בן פורת, קבעה ברע"א 359/85 פ"ד ל"ט (3)
20 421, עמוד 422 :

21
22 "ספק בליבי, אם לאחר קבלת אישור להסכם ממון בין
23 בני זוג במעמד של שופט (בלי שערערו על פגם שנפל
24 בהליך האישור) יכול בן זוגלהשמיע בטענה, שכרת את
25 ההסכם בניגור להצהרתו, מרצונו הטוב והחופשי. אם
26 נגרוס אחרת, תתרוקן לכאורה מתוכנה, הדרישה לאישור

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 **כזה, הבא לפי עצם טיבו וטבעו, להבטיח, שבני הזוג**
2 **יבינו היטב את תוכן ההסכם, ויסיכמו לו מרצון".**

3
4 94. אוסיף ואפנה לפסק הדין שם ואומר, כי לא תשמע מפי התובעת טענה ולפיה שונה ההסכם
5 על-ידי התנהגות או הסכמה בעל-פה.

6
7 וכך כתבה כבוד השופטת גליק ב"תה"ס 64455-11-16, שם :

8
9 **"33. יתירה מזאת : הוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג תשל"ג 1973**
10 **קובעות כי השינוי של הסכם ממון יהיה בכתב :**

11
12 **"1. הסכם בין בני זוג, המסדיר יחסי ממון שביניהם**
13 **(להלן – הסכם ממון) ושינוי של הסכם כזה, יהיו בכתב.**
14 **2. (א) הסכם ממון טעון אישור בית המשפט לענייני**
15 **משפחה (להלן – בית המשפט) או בית הדין הדתי שלו**
16 **סמכות השיפוט בענייני נישואין וגירושין של בני הזוג**
17 **(להלן – בית הדין), וכן טעון שינוי של הסכם כזה אישור**
18 **כאמור".**

19
20 **כלומר : ביטולו של הסכם ממון – חייב להיות בכתב. כך קבעו**
21 **הצדדים וכך קובע החוק. היינו, בניסוחו היפה של חברי כבוד**
22 **השופט יהורם שקד , התובעת לא התגברה על המשוכה**
23 **הראשונה של הוכחת החובה המושגית – היינו הוראות סעיפים 1**
24 **ו-2 לחוק יחסי ממון בין בני זוג.**

25
26 **ראה : תמ"ש (ת"א) 29882/09 ר.ג. נ' י.ג. (08.09.2011) (פורסם**
27 **במאגר "נבו").**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1

2 **34. הפסיקה התייחסה אל דרישת הכתב שבסעיף 1 לחוק יחסי ממון**
3 **כדרישה מהותית ולא רק צורנית, ראה בעניין זה ע"א 419/84**
4 **שמואל טוכמינץ נ' לורנה כרמל טוכמינץ פ"ד ל"ט (1) 287 ; ע"א**
5 **486/87 אבידור נ' אבידור פ"ד מ"ב (2) 499.**

6

7 **נכון הדבר שסעיף 2(א) לחוק יחסי ממון מדבר על שינוי של**
8 **הסכם ממון ולא על ביטול, אך מכח קל וחומר אני מקישה, שגם**
9 **ביטול הסכם ממון במשמע "שינוי".**

10

11 **95. בדומה לתפיסתי, ולפיה לעת אישור ההסכם עשתה התובעת בחירה מדעת, המחייבת אותה**
12 **בתוצאות ההסכם, גם קבעה כבוד השופטת ש. גליק ב"תה"ס 16-11-64455, שם וכך :**

13

14 **"41. התובעת אכן היתה מודעת למעשיה, ובחרה מרצונה שלה, שלא**
15 **לקבל ייעוץ משפטי, הובהר לה שעלול להיות שזכויותיה קופחו,**
16 **ובכל זאת בחרה בהסכם, רמזתי כי אין הצדדים אומרים לי את**
17 **כל האמת (לגבי המניעים לחתימת ההסכם) אך התובעת בחרה**
18 **מרצונה לחתום על ההסכם, יש לכבד רצונה, ועל התובעת לשאת**
19 **בתוצאות מעשייה.**

20

21 **42. תמיכה לגישה האמורה, נמצאת בפסק דינו של כבוד השופט**
22 **שנלר (בע"מ (ת"א) 1242/04 :**

23

24 **"עם זאת בית המשפט לא יסרב לאשר הסכם אך ורק**
25 **הואיל ולדעתו קיימים בו תנאים מקפחים. כפי שנאמר**
26 **בע"א 573/82 ברק נ. ברק ואח' פ"ד לח(4) 626, 632,**
27 **אפשר שצד, המתקשר בחוזה, מודע לכך, כי ההישגים**
28 **הם בעיקר לזולתו ובכל זאת מטעמים הרצויים לו הוא**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

- 1 מתקשר באותו הסכם. אל לו לבית המשפט להתערב
2 בכגון דא, לעשות הסכמים עבור בעלי הדין שהתקשרו
3 ביניהם או לשפר או לשנות את שנקבע על-ידיהם
4 בהסכם, רק משום שנראה לו לבית המשפט, כי ההסכם,
5 שנכרת מרצונם של בעלי הדין, אינו צודק או שהוא
6 מקפח קיפוח של ממש את אחד המתקשרים...".
- 7
- 8 96. אם תרצה תאמר, שכאשר אין מדובר במקרה קיצוני (וכאן אין מדובר במקרה שכזה),
9 האחריות היא על המתקשר.
- 10
- 11 97. מגיע אני לשאלה שבסעיפים 14(א), 14(ב) ו-15 לחוק החוזים, לעניין טעות והטעיה.
12
- 13 98. על-מנת להצליח בטענותיה לעניין זה, צריכה היתה התובעת לשכנע אותי לפחות בכך (שהרי
14 כל טענותיה סובבות סביב האמירה כי חשבה שמדובר בחוזה לעניין רשויות המס ב.... בלבד),
15 שהוטעתה לסבור, או טעתה לסבור, כי שאר התניות הן בגדר מצג שאינו מחייב.
- 16
- 17 99. אומר ראשית, כי מאמין אני לעדות הנתבע, לפרוטוקול הדין מיום 28/5/2018 בעמוד 68, כי
18 מראש אמר לתובעת שהוא מתכוון להסדרת כל רכושו וכי עליה להיוועץ בעורך דין (עמוד 70).
- 19 100. קל לי להאמין לנתבע, לאור המשבר אשר שרר בין הצדדים, אשר סביר שהוביל את התובעת
20 למסקנה כי ההסכם מעניק לה וודאות לגבי שווי מחצית הדירה, ומחצית זו שוויה כ-
21 2,500,000 ש"ח, לא סכום של מה בכך.
- 22
- 23 101. הוסף לכך את הליך האישור ומתן תוקף פסק הדין אשר ניתן להסכם קשה להבין מה טעם
24 יקרא על התובעת אי הבנה בדבר התוקף המחייב של ההסכם כלפי כולי עלמא ולא כלפי
25 שלטונות המס ה.... לבדם.
- 26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 30276-07-17 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17916-06-17 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 14076-09-17 פ. נ' פ.

תלה"מ 30225-07-17 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

1 102. בשומעי את עדות התובעת, ולשבחה ייאמר כי היא אדם דעתני היעומד על שלו" גם אם
2 מדובר ב"הליכה מחוץ לתלם", וכי אין היא נרתעת מלפעול כפי אינטרסיה האישיים, עם פסק
3 דין או בלעדיו, אומר בלשון, המעטה ועל דרך יצירתיות בעברית, כי אם טוענת התובעת (ואיני
4 סבור שזה נכון) כי "עצמה אזניה" ולא רק עיניה אגב הליך האישור, אין האחריות רובצת
5 אלא לפתחה שלה.

6

7

סוף דבר

8

103. אני דוחה את התובענה לביטול ההסכם.

9

10 104. התובעת, לאור היקף התובענה במיליונים ומיצוי ההליכים, תישא בהוצאות הנתבע בסך
11 70,000 ₪.

12

13

105. אני מתיר פרסום חלק זה שבפסק הדין, ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

14

15

106. המזכירות תסגור התיק.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

ניתן היום, י"ח כסלו תשע"ט, 26 נובמבר 2018, בהעדר הצדדים.

25

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 17-07-30276 א. פ. נ' פ.

תלה"מ 17-06-17916 פ. נ' א. פ.

תלה"מ 17-09-14076 פ. נ' פ.

תלה"מ 17-07-30225 א. פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

ארז שני, שופט

1
2
3

הלתיים סגורות